

КОММУНИЗМ БАЙРОҚДОРИ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗИ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ,
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 148 (2439).

30 июль, сешанба, 1963 йил.

Баҳоси 2 тийин.

ШОНЛИ 60 ЙИЛ

Атоқли совет шoirи В. Маяковский баъд руҳ билан куйлаганидек:

Партия ва Ленин
қондош-эгизак. —
Она-тарих учун
қайбири қиммат?

Ленинни
англаймиз
партия десак,
Ленин деганимиз
партия демак.

Чиндан ҳам шундай. Партия-
сиз Ленинни, Ленинсиз партия-
ни сира тасаввур қилиб бўл-
майди. Бу икки ном бир-бири
билан шу қадар узвий, чамбар-
час боғланиб кетган.

Коммунистик партиямиз бо-
сиб ўтган кураш ва ғалабалар
йўлига фикран назар ташла-
ганда, улуг Лениннинг ҳаёти ва
жўшқин революцион фаолияти
кўз ўнгимизда яққол намойиш
бўлади. Ленин шу партиянинг
пойдеворини қурди, уни тар-
биялади, шиддатли жангларда
чинчиларни ва камолга етказди.

Бугун совет халқи билан
биргаликда социалистик мам-
лакатларнинг меҳнаткашлари
ва бутун тараққиётпарвар инсо-
ният РСДРП II съездининг
шонли 60 йиллигини, Ленинни
Коммунистик партиямиз туғил-
ган кунини зўр шодлик ва қу-
вон билан байрам қилмоқда-
лар.

Ленин асос солган партия-
нинг вужудга келиши Россия
ҳақида жажон ишчилар ҳарак-
атининг бутун ривожланиш жа-
раёни билан маҳкам боғланган-
дир.

Россияда марксистик рево-
люцион партия шундай бир
пайтда пайдо бўлдики, бу давр-
да қанчалар замин эгизак-
ри ва сўнгги босқинчи — импе-
риализмга қаран кўнган, соца-
листик революция масаласи кун
тартибига қириб келаётган эди.

Револүция доҳиси Лениннинг
буюк тарихий хизмати шунки, у
янг тарихий даври илмий ра-
вишда анализ қилиб, ишчилар
синфи ва барча меҳнаткашлар-
ни уладиси чиққан ва ўз умри-
ни илаб бўлаётган кўнча дунё-
ни азот этишга бошлаб бору-
яни янги тиндаги партия зару-
ринлигини ҳар тарафлама асослаб
берди.

1895 йилда В. И. Ленин то-
монидан тузилган Петербург
«Ишчилар синфининг озод қилиш
учун кураш Союзи» Россияда
ги марксистик партиянинг даст-
лабки куртаги бўлди. Бундан
намунга олиб мамлакатнинг бош-

қа саноат марказларида ҳам
социал-демократик группалар
ва ташкилотлар тузила бошла-
ди.

Шундан сўнг Ленин ягона
марксистик партияни вужудга
келтириш учун умумрусий
газетасини чиқариш зарур де-
ган ҳулосага келди. Бу газета
рус социал-демократлари ўр-
тасида партиянинг программаси
мақсадлари ва тактик вазифа-
ларини, унинг амалий фаолияти
усулларини тушунишда бирлик
бўлишини ишлаб чиқиши, улар-
нинг оппортунизмдан ва пар-
тияга ёт бўлган бошқа элемент-
лардан ҳалос бўлишга ёрдам
бериши лозим эди. 1900 йил
декабрдан чиқа бошлаган ле-
нинчи «Искра» бу вазифани
шараф билан бакарди.

Янги тиндаги партияни ту-
зишда В. И. Лениннинг 1902
йили босилиб чиққан «Изма
қилоқ керак?» деб аталган
машҳур асари катта роль ўйна-
ди. Ленин бу асарда Маркс ва
Энгельснинг пролетар партия-
си тўғрисидаги идеясини ри-
вожлантириб, янги тиндаги ре-
волюцион марксистик партия
қаққилдаги таълимот асосларини
ишлаб чиқди, революцион на-
зариянинг ишчилар ҳаракати
ва партиянинг бутун фаолияти-
даги роли ва аҳамиятини кўр-
сатди, пролетариатни қудратли
назарий кураш билан қуроллан-
тирди.

Улуг Лениннинг меҳнатлари
зои кетмади. 1903 йили Лон-
донда РСДРП инг тарихий II
съезди чақирилиб, янги тинда-
ги марксистик партияга асос
солинди. Партиянинг биринчи
Программаси қабул қилинган-
дан сўнг Лениннинг «Искра»
га маълум қилиш билан
буюк ишлардан бири бўлди.

РСДРП II съездида В. И.
Ленин оппортунистларга кес-
кин зарба бериб, пролетариат
диктатураси идеясини қаттиқ
тўриб ҳимоя қилди. Ленин про-
летариат диктатураси тисмо-
лида эзувчи синфлар қаршили-
гини бостиришининг ҳақида янги
социалистик жамият қуришининг
ғоят қудратли қуроллини қурди.
Капитализмдан социализмга
ўтиш даврида пролетариат дик-
татурасининг жуда зарурлиги
тўғрисидаги марксизм-ленинчи
таълимотнинг нечоғлиқ тўғри-
лигини тарих исбот этди.

Икки аср ўртасида бунёда
келган Ленинни Коммунистик
партия 60 йил оғир қаҳрамо-
нага кураш, оғир синовлар

ва буюк тарихий ғалабаларнинг
шонли йўлини босиб ўтди.
Дастлаб ишчилар синфининг
партияси сифатида майдонга
чиққан Коммунистик партия
ҳозирги вақтда бутун совет
халқининг авангардига айлан-
ди, жамиятимизнинг етакчи ку-
чи бўлиб қолди.

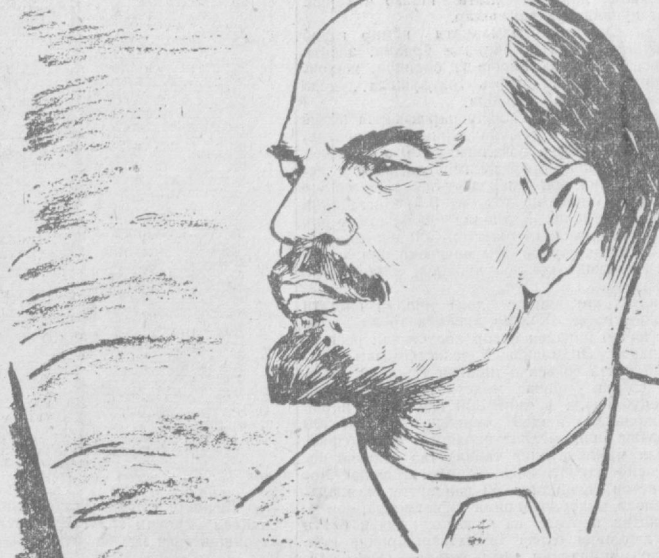
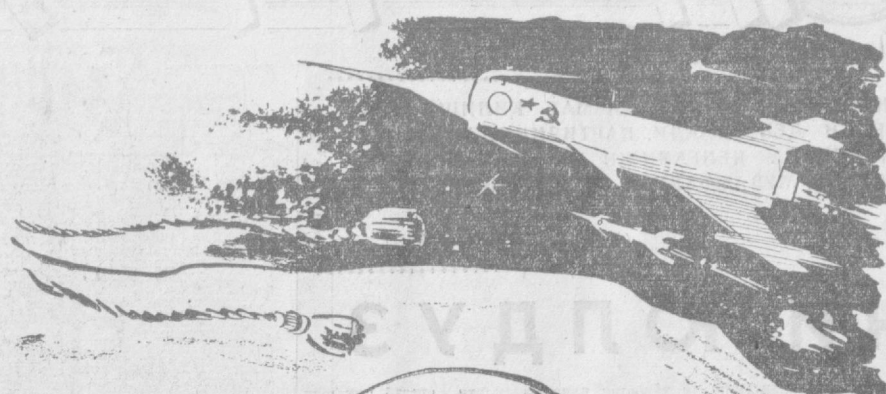
КПСС XXII съезди ва шу
съездеда қабул қилинган янги
Программа партия ҳақидаги
ленинчи таълимотни ривожлан-
тиришга муҳим ҳисса қўшди.
коммунизм қурилиши кенг авж
олдирилган ҳозирги даврда пар-
тиянинг жуда катта ташкилот-
чилик ва сафарбар эзувчи ро-
ли ва аҳамиятини кўрсатди.
Партия Сталин шахсига синг-
инининг зарарли оқибатларини
туғатиб ҳақида партия ва дав-
лат қурилишининг ленинчи
принциплари ва нормаларини
қайта тиклаб, халқ оmmasининг
ижодий ташаббуси учун чексиз
имкониятлар яратди.

Катта дарёлар, кичик irmoқ-
лардан ҳосил бўлган каби, ле-
нинчи партия ҳам дастлаб бир
неча ўн йилг илгори ишчилар-
дан иборат эди. Кейинчалик у
ўсиб улғайиб, ҳозирги замон-
нинг қудратли кучига айланди.
Коммунистик партия 1917 йил
Октябрда халқ оmmasини чо-
ризмни ағдаршиш учун курашга
бошлаб борганда, унинг саф-
ларида 240 минг киши бор эди.
Ҳозир эса 10 миллиондан ор-
тиқ коммунист унинг сафлари-
га бирлашган.

Халқро коммунистик ҳара-
кат ҳозирги замоннинг қудрат-
ли факторига айланган экан,
ҳозир жаҳондаги 90 мамлакат-
да марксист-ленинчи партиялар
маълум бўлиб, ҳар сафинда
42,5 миллион киши билан
экан, бу Маркс, Энгельс ва
Ленин таълимотининг абадий
барҳаёт ва енгилмаслигини,
коммунизм иши жаҳон миқёси-
да тағина қилиши муқаррар-
лигини яққол кўрсатади.

Давримизнинг ақл-идроқи,
шон-шарафи ва виждони бўл-
ган Коммунистик партия ва
унинг ўртоқ Н. С. Хрушчев
бошлик ленинчи Марказий Ко-
митети бутун дунёда тинчлик,
демократия, социализм ва ком-
мунизм учун начил курашмоқ-
да.

Коммунистик партия — биз-
нинг байроқдоримиз. У янги
янада порлоқ ҳаёт кураётган
совет халқини коммунизмнинг
нурли нуққилари сари дедил
олга бошлаб бормоқда.

ПАРТИЯ РАХБАРЛИГИГА
КОММУНИЗМ
ҒАЛАБАСИ САРИ
ОЛГА!

...Партия —
миллионлар елкама-елка,
бир-бирига
маҳкам
жибслашган бир саф.
Партия бор —
қурилишлар
бўй чўзар кўкка,
бизда ҳамма юксалар
бир-бирин қўллаб.
Партия —
бу, ишимизнинг абадийлиги,
у —
ишчилар синфининг
умиртқа суяғидир.
Партия
ягона
бир вафодорим.
Бугун
приказчикман,
аммо эртага
шоҳликлари учираман
картадан бир-бир.
синфининг ақли,
синфининг иши,
қудрати
ва шуҳрати —
Мана бизнинг партиямиз.
не деган сўзидир.
Партия ва Ленин
қондош — эгизак,
Она-тарих учун
қайбири қиммат!

А. Ҳолиқов чизган планат.

РЕСПУБЛИКА ЭКОНОМИКАСИНИНГ ЮКСАЛИШИ

Ўзбекистон меҳнаткашлари халқ
хўжалигининг барча тармоқларини
ривожлантиришда, маданиятни ва
фаровонлигини юксалтиришда янги
муваффақиятларга эришди.

Республика халқ хўжалигини ри-
вожлантириш даврида планнинг
1963 йил биринчи ярмида бажари-
лиши ахбороти тўғрисида Ўзе-
бекистон ССР Марказий статистика
бошқармасининг ахбороти бундан
далолат беради.

Ўзбекистон ССР саноати ялли
маҳсулот ишлаб чиқариш ярим
йиллик индиси 104 процент ба-
жарди. Саноат ишлаб чиқариши
ҳақида 1962 йилнинг биринчи яр-
мидаги нисбатан 6 процент ўсди.

Саноатнинг барча асосий тар-
моқларида ялли маҳсулот ишлаб
чиқариш ўтган йилнинг биринчи
яримдаги нисбатан анча ўсди.
Саноат маҳсулотининг қўнчилик
турлари бўйича ярим йиллик план
тула ва ошириб бажарилди.

1963 йилнинг биринчи ярмида
меҳнат унумдорлиги плани 102
процент бажарилди. Меҳнат унум-
дорлиги 1962 йилнинг шу даврида-
га нисбатан ўсди. Маҳсулотнинг
таннархини камайтириш юзасидан
белгиланган топшириқлар ошириб
бажарилди. Бунинг натижасида
таъйинга маблаг тежалди.

Қишлоқ хўжалиги янада ривож-
ланди. Қолхозлар, совхозлар ва
давлатга қарашли бошқа хўжалик-
лар ламинор экилар экин план-
ини бажарилди. 1963 йилда ҳо-
сик олинган барча қишлоқ хў-
жалик экинларининг умумий май-
дони 1962 йилдаги нисбатан 60
минг гектар кенгайди. Паста май-
дони 18 минг гектар, дон экинла-
ри майдони 130 минг гектар, шу
жумладан дўққакли дон экинлари
майдони 29 минг гектар кўпайди.

Қолхоз ва совхозларнинг жамо-
ат чорвайчилиги янада ривожланди.
Йамаот қорамолларининг сонини ўс-
ди.

да, шунингдек майда тери тайёр-
лаш ярим йиллик плани ошириб
бажарилди. Шу билан бирга сут,
жун ва йирик тери тайёрлаш юза-
сидан биринчи ярим йиллик план
бажарилмай қолди.

1963 йилнинг биринчи ярмида
давлат капитал маблаглари ҳисо-
бига 114 миллион сўмлик асосий
фондлар ишта туширилди. Химия,
ёқилги ва энергетика саноатида,
машинасозликда, енгил ва озиқ-
овқат саноатида, қишлоқ хўжали-
гида янги қувватлар ишта туши-
рилди.

Уй-жой ва маданий-مائий би-

нолар қурилиши кен қўламларда
амалга оширилди. Шу йилнинг
биринчи ярмида республика аҳолиси
давлат плани бўйича ажратилган
маблаглар ҳисобига жами 519
минг квадрат метр ҳажмида ши-
нам уй-жойлар олди.

1963 йилнинг биринчи ярмида
халқ маорифи, фан ва маданиятни
ривожлантиришда янги муваффа-
қиятларга эришилди.

1963 йил биринчи ярмининг
яқунлари Ўзбекистон ССР халқ
хўжалигини ривожлантириш етти
йиллик планини амалга оширишда,
экономикани юксалтиришда, фан
ва маданиятни ривожлантиришда,
халқнинг моддий фаровонлигини
оширишда янги муваффақиятлар
қўлга киритилганлигини исбот қи-
лади. (ЎзТАП).

ИЛҲОМЧИМИЗ ЎЗИНГСА

Қаҳрамон халқимизга илҳом берди
Жонажон доҳий Ленин — улуг падар.
Жангларда ғолиб чиқиб, ўлкамизни
Кўтардик қолоқлидан кўкка қадар.

Жаҳонда тинчлик, бахтининг гаровидир
Эркесвар, қудратли зўр давлатимиз.
Космонавтлар учирдик коинотга,
Оламга чирой бўлди савлатимиз.

Бахт учун, тинчлик учун зўр курашда
Ер билан яксон бўлуз ҳар қандай ёв.
Ҳамламин, продамин қаршида
Кул бўдуз йўлимизда учраган ғов.

Раҳнамо улуг Ленин партияси
Халқимиз бораётган нурли йўлда,
Домно инсонларни бахтга чорлаб,
Хилларар қизил байроқ бизнинг қўлда.

Бу байроқ қўлимиздан тушмас экан,
Ҳамавақт бизга хизмат қилар самон.
Бу байроқ халқимизни коммунизм
Асрига олиб борар эсон-омон.

27 июль.

РЕВОЛЮЦИЯ ВЕТЕРАНЛАРИ „ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“ДА

Кенса авлод! Қуд-
ратли ленинчи партия-
нинг кенса жағғи-
лини Чор истибодидан
эзлган меҳнат аҳла-
рига эри, ҳуқуқ ва
бахт-саодат бахш этиш
учун синфий кураш-
лардан жон олиб-жон
берган, оғир синовлар-
да тобланган кишилар,
Инсониятнинг эгу-ор-
зуси бўлган коммуни-
стик жамият қурилиши
авж олдирилган ҳозир-
ги кезларда, меҳнат
шон-шараф ишига ай-
ланган Советлар ўлка-
сида яшаётган меҳнат-
кашларнинг бу кунги
саодатли, жўшқин ҳа-
ёти учун ана шу авлод
олдида ғазвиз билан
бош эгамиз.

Коммунистик пар-
тиянинг 60 йиллиги —
шонли байрам арафа-
сида редакциямизда
ана шу авлод вакилла-
ри, кенса коммуни-
стлар билан учрашув бў-
либ ўтди. Учрашувда
1917 йилдан бери
КПСС аъзоси П. А.
Ситин, 1918 йилдан
бери партия аъзолари
З. Юсупова, Н. Холму-
хамедов, А. Е. Крилоз,
Қ. Маъзумов, 1919
йилдан бери КПСС
аъзоси Н. Хўжаев ва
1920 йилдан бери пар-
тия аъзоси Р. Усмонов
каби отахонларимиз
ёзларининг револю-
цион фаолиятлари ҳақида
ўша давр воқеалари-
дан олган таассуротла-
рини ҳикой қилиб бе-
ришди.

Георгий Анисимович
Ситин партия сафинга
1917 йилда кирган.
Революцион тўққилар
гирдобинда ишчилар
синфининг ғалабаси
учун курашларда на-
нашган. У бир неча
йиллар давомида ки-
зилгардиячилар са-
фидида хизмат қилган.
Ўзининг ана шу давр-
дан олган таассуротла-
рини у жонли тилда
қизиқарли қилиб сўз-
лаб берди. Шахсий
пенсиясига Эзгура Юсу-
пова 1918 йил Ком-
мунистик партия са-
финга кирган, хотин-
қизлар озолиги учун
актив кураш олиб
берди. Алексей Ефи-
мович Крилов эса Тош-
кентдаги 1917 йилги
революцион чинчилар
нинг иштирокчисидир.
— 1918 йил бошла-
ри эди, — деб ҳикой
қилади Қудрати лла
ака Маъзумов, — пар-
тия мени Туркестон
Фавқулодда комитети-
га ишта йўллади. Вази-
фа контрреволюцио-
нерларга қарши, шу-
нингдек Совет ҳоки-
матининг ички ва
ташқи душманларига
қарши аёвсиз кураш-
дан иборат эди. 1919
йилда ҳарбий комис-
сар Осипов бошлик
яширин контрреволю-
цион ташкилот аъзола-
рини сўл эсерао билан
тил бирикитиб, Совет
давлатига қарши ку-
рашдан қўтаришди. Бун-
да чет эллик жосуслар
дарҳам уларга ёрдам
беринди. Ўшанда Осо-
пов шахсини эгалаб
олиб, ишчилар синфи-
нинг содиқ фарзандла-
рини қарата ўқ ёғди-
ди. Туркестонлик 14
комиссар ваҳдийларча
отиб ўлдирилди. Икки
ўртадан жанг дахлати-
ли тус олган эди. Ё
ҳаёт, ё ўлим масаласи
қўндаланг бўлиб ту-
ради. Ана шундай
оғир бир дамда Ленин
партияси мададқоқ
бўлди. Халқлар ва
миллатлар дўстлиги
жула кўл келди. Биз
қўндаланг бериб, ел

нама-елка туриб Он-
табрий инқилобини ҳи-
моя қилдик. Ўшанда
дўстликдан қудратли-
роқ куч йўқ эканига
ишонч ҳосил қилдик.

— 1916 йилдаги
мандиқор олиш воқеа-
си менда чўқуқ таассу-
рот қолдирган, — дей-
ди Насриддин ака Хў-
жаев. — Подшо Нисо-
лауининг аъра билан
мардиковликка олиш
эълони қилинганда Тур-
кестоннинг кўйи н а
шаҳарларида норози-
онлар авж олиб
кетди. Халқ маҳаллий
бойлар аърага қарши
мардона бош кўтарди.
Коммунистлар халқни
энг олиб ва тўғри
йўлга бошлади л аф.
Мен ўша давларни
эсласам зулматни ёриб
нурга етаклаган Ленин
партиясига бўлган меҳ-
рим булоқдек қайнаб
тошади.

Даврада ўтирган Р.
Усмонов суҳбатга ара-
лашиб, ер ислоҳоти,
Бухоро феоити ва бос-
мачиларга қарши ку-
раш масалаларига тўх-
талди.

Учрашувнинг бошқа
қатнашчилари ҳам
Коммунистик партия
босиб ўтган шонли
йўл, революцион та-
рихий воқеалар ҳақида
ўз таассуротларини
хикой қилиб бердилар.
Суҳбатдан сўнг кенса
коммунистлар пойтах-
тимиздаги Ленин но-
ми Қизил майдонда
суратга тушишди. Сиз
ушбу суратга юқорида
номлари айтилган ке-
са коммунистлардан
бир группасини кўриб
турибсиз.

Н. НАСИМОВ.

1903-й йиллар — партия-қабиланимизнинг ақл-иқроқи

ПАРТИЯ ХАЛҚ УЧУН ЯШАЙДИ, ХАЛҚҚА ХИЗМАТ ҚИЛИШНИ ҲЗ
ФАОЛИЯТИНИНГ МАЪНОСИ ДЕВ БИЛАДИ. ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ БИ-
ЛАН АЛОҚАЛАРИНИНГ ЯНАДА КЕНГАЙИШИ ВА ЧУҚУРЛАШИШИ
КОММУНИЗМ УЧУН КУРАШДА МУВАФФАҚИЯТ ҚОЗОНИШНИНГ ЗАРУР
ШАРТИДИР.

(КПСС ПРОГРАММАСИДАН).

ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗ

Жаҳон пролетариатининг гениал доҳиси Влади-
мир Ильич Ленин XX аср бошларида босилиб чи-
ққан «Нима қилмоқ керак?» номи машҳур асариди
қомил ишонч билан: «Ҳани бизга революционерлар
ташқиловини беринчи, биз Россияни тубдан ўзгар-
тириб юборамиз!» деб ёзган эди. Жаҳон ишчилар
ҳаракати тарихида бурилиш нуқтаси бўлган РСДРП
нинг II съезди Ленин озу қилган «революционер-
лар ташқиловини» чинакам марксистик ишчилар
партиясига мустахкам пойдевор қўйди.

Пўлат ўтда тобланган сингари большевиклар
партияси ҳам чор самодержавие билан бўлган
қонли туқнашувларда, ҳаёт-мамат жанглариди чи-
қибди, ўсди, мустахкамланди. 1903 йилда асос со-
линган РСДРП бамисоли сира завоёт бўлмайдиган
дархатдек тобора чуқурроқ илдириб отиб ва кўнра
бўй қўшиб, ўсганди ўсабери. У шундай қудратли
азамат дархат бўлдики, унинг кесиб ташланган
шоқлари ўрнидан ўнлаб, юзлаб сурх навалар кў-
карабери. Халқ меҳри уни қўшиб бўлиб ардоқлади,
изгирин, бўрон каби офатлардан асради, тобора
кенг аёлаётган революцион ҳаракат унинг то-
мирларига оби ҳаёт бўлиб сингиди, унга сира еи-
гилмас куч-қувват бағишланди.

Орадан 15 йил ўтди. Советларнинг I Бу-
тунроссия съездида В. И. Ленин большевиклар пар-
тияси Россиянинг бундан кейинги тараққиёт та-
қдирини ўз қўлига оладиган қудратли партия дара-
жасига кўтарила олганини биларди айтиди.

Ленин айтган бу партия жуда қисқа муддат ичи-
да Россия меҳнатқашларини чоризм билан бўлган
ҳал қилувчи жангларга тайёрлади, қудратли кў-
зғолонни амалга оширди ва 1917 йил октябрда
мамлакатдаги буржуазия ҳокимиятини ағдариб таш-
лаб, чинакам халқ ҳокимиятини — ишчи ва деҳқон-
ларнинг Совет ҳокимиятини ўрнатди. Бу партия
илгир революцион назария билан қуролланганлиги,
жуда катта мардлик ва қаҳрамонликлар кўрсата
олгани, Ватан ва халқ манфаати йўлида ҳар қандай
қўрбонларга тайёр турганилиги, кенг меҳнатқашлар
оммаси билан мустахкам алоқада бўлганлиги учун
ҳам Октябр революциясининг ғалабасини таъмин-
лашда олдди. Россияда социалистик революциянинг
ғалаба қилиши жаҳон тарихида ва бутун инсоният
тақдирини буюк бурилиш ясади. Россиядаги бу ре-
волюция дунёни ларзага келтирди. Жаҳоннинг ол-
тидан бир қисмида меҳнатқашларнинг эзми-қарори,
шижоати ва матонати вуқдондек портлаб, ишчи ва
деҳқонларнинг шундай ҳокимиятини барпо этдики,
у барча мазмунлар учун умид машъали бўлиб пор-
ладди.

Партия ғолибона революциядан кейин ишчи ва
деҳқонларнинг жаҳонда биринчи социалистик дав-
латини қуриш ишига жадал киришиб кетди. Ком-
мунистик партия ўз фаолиятида улус Ленин тузули
берган ва илмий жиҳатдан асосланган мукамал
программага амал қилди. Бу программаларда мамла-
катни социалистик индустриаллаштириш, оғир саноат-
ни ҳар тарафлама ривожлантириш, бутун халқ ҳў-
жалигини электрлаштириш, мамлакат қишлоқ ҳў-
жалигини социалистик негизларда қайта қуриш,
маданий революцияни амалга ошириш каби гоят
муҳим тадбирлар кўзда тутилди.

Импералистик дунё Россиянинг капитализм ор-
битасидан тушиб қилишини сира-сира истамасди.
Шунинг учун улус кўп ўтмай, ёш Совет республи-
касига қарши сомон-саноиски армияларини ташлади-
лар. Мамлакатларда контрреволюцион кучлар Совет
давлатини яқдан емирмоқчи, чет эл интервентлари
эса ташқиридан кемирмоқчи бўлдилар. Улар мам-
лакатни олов ҳалқа билан ўраб олдилар, бирок бу
олов ҳалқада уларнинг ўзлари куйиб кўл бўлдилар.
Совет ҳокимияти йилларида мамлакатда чинакам
маданий революция амалга оширилди, халқнинг
моддий бароволиги тубдан яхшиланди, меҳнат-
қашларнинг бадавлат ва баровон яшаш учун барча
шароитлар яратилди. Партия олиб берган доно
илмий сиёсат тубайли қисқа вақт ичида асрлар
бўйи эзиллиб келган халқларнинг иттифодини ва ма-
даний қодоқлиги тугатилди. Ваганимиз бағрида
яшовчи барча миллатлар ягона қардош онлага бир-
дилдилар.

Кейинги ўн йиллик давр партиямиз ва мамлака-
тимиз тарихида алоҳида ўрин тутди. Тарихан жуда
қисқа шу давр ичида кураш ва ғалабаларнинг
гоят катта йўли босиб ўтилди. Шу давр ичида пар-
тиянинг мамлакат ва халқ ҳаётидаги роли бениҳоя
ўсди.

Бу ўн йилликда мамлакатимиз экономисаи ва
маданияти мислсиз даражада гуллаб-яшнади: сано-
ат маҳсулотини ишлаб чиқариш қарийб 3 баравар,

Хильково цементи деганимиз-
да кўз олдиндаги чиройи ки-
шини мафтун қиладиган катта-
катта шахарлар намоеён бўла-
ди. Хильково цементини Ўзе-
бистон металлургия заводи
ғиштида, республикамизнинг
нур манбаи — Фарход ГЭС
қудратлида, Чирчиқ химия ком-
бинатиди, Тошкент тўқимачи-
лик комбинати пойдеворларида
ҳам қўриш мумкин.

Пролетариат доҳиси Влади-
мир Ильич Ленин 1918 йил
26 майда Мирзачўлни ўзлаш-
тириш, шу жумладан Хильково
станцияси яқинида цемент за-
води қуриш лозимлиги ҳақидаги
декретга имзо чекиганида
ана шунларни назарда тутган
эди. Эндиликда комбинатимиз
республикадаги ёш йирик ку-
рилиш объектларини цемент би-
лиш таъминловчи улкан корх-
она бўлиб қолди.

Ҳўш, биз бир вақтлари ким
эдики, эндиликда ким бўлдики?
Бу саволга жавоб бериш учун
комбинатимиз тарихига бир на-
зар ташлаб ўтайлик.

1912 йил... Чор Россияси
Ўрта Осиёдаги Мирзачўл ер-
ларини сугориш учун Хильково
станцияси ёнида цемент заводи
қуришга киришган давр. Чор
ҳўкумати шу марсадада Дани-
ядаги технология усулларини
ишлаб чиқариш фирмасига бу-
юрма берган. Ленин 1914
йилда Германия билан Россия
ўртасида бошланган жаҳон
урushi қурилишни тўхтатиб
қўйган. Бунинг устига немис-
лар Даниядан келтирилётган
усуқларини Болтиқ деңизига
чўқутириб юборишган.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

2-БЕТ, 30 ИЮЛЬ, 1963 ЙИЛ.

Ленинчи «Искра» газетасининг 1900 йил декабрида босилиб
чиққан биринчи сони. Бу газета Россияда марксистик партия
тузишда гоят муҳим роль ўйнаган.

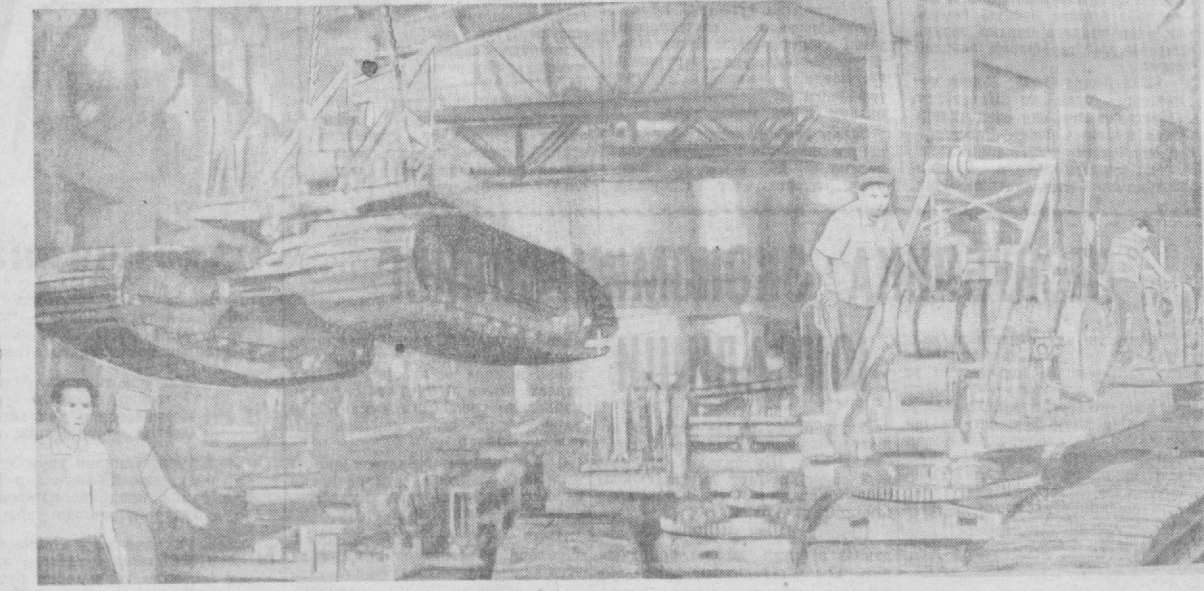
ЙИЛЛАР МАЗМУНИ

○ РСДРПнинг II съезди
1903 йил 17 (30) июлдан 10
(23) августгача давом этди.
Съезд ишларини равишда ўт-
ди. Дастлаб съезд Брюссел-
даги ун складни биносиди
бўлди, кейин Бельгия поли-
циясининг таъқибига учра-
гач, ўз ишини тўхтатиб, уни
Лондонда давом эттиришга
мажбур бўлди.

○ II съездда 43 делегат 51
ҳал қилувчи овоз билан ва
14 делегат маслаҳат овози
билан қатнашди. Делегат-
лар 26 та партия ташкило-
тининг вакиллари эди. Съезд
кун тартибиди 20 та масала
бор эди.

○ РСДРП II съезди ча-
қирилгунча жуда катта иш
олиб борибди. Бу ишни би-
ринчи яширин умумрус си-

ёсий газетаси «Искра» ба-
жарди. «Искра»нинг ташаб-
бускори, ташкилотчиси ва
раҳбари В. И. Ленин эди.
○ В. И. Лениннинг 50
дан ортиқ мақоласи 1900 —
1903 йиллар ичида «Искра»
да эълон қилинди.
○ II съезд ишига В. И.
Ленин раҳбарлик қилди.
Ушси вақтда Ленин 33 ёшда
эди. У съездининг програм-
ма, устав ва мандат комис-
сиялари составига кирди,
партия уставни ҳақида док-
лад қилди, бир неча резо-
люциялар лойиҳаларини ёз-
ди ва кун тартибиди бар-
ча масалалар бўйича сўзга
чиқди. Съезд протоколлари-
да В. И. Лениннинг 130 дан
ортиқ нуқталари, фикрлари
ва жавоблари қайд қилин-
ган.

УШАЛГАН ОРЗУ

ёш дастлабки йилга нисбатан
77 баравар кўп маҳсулот ишлаб
чиқариш қувватига эга бўлди.
1926 йилда заводдаги ҳар бир
ишчи ҳисобига 50 тонна цемент
ишлаб чиқарилган бўлса, энди-
ликда бу кўрсаткич 700 тоннага
етди.

Илгари заводимиз ярим ку-
сарь усулида ишлаб, асосий хом-
ашь маҳсулотни ҳисобланган
тушлин араваларда ташиган бў-
лса, энди тоғдан тош келтириш-
ди тортиб то тайёр маҳсулот-
ни вагонга ортинигача бўлган
иш процессларининг 90 про-
центи автомат ёрдами билан ба-
жариладиган бўлди. Ҳозир за-
водни тош билан таъминлашда
7 та турли маркази тепловоз,
5 та паровоз, шунингдек 35 та
50 ва 80 тоннали ўза ортиб,
ўзи ағдарилган дункарлар иш-
лаб турибди.

Заводда меҳнат унумдорли-
ги билан бир вақтда цемент
ишлаб чиқариш ассортименти
ҳам йил сайин кўпайди. Даст-
лабки йили 350—400 паст-
навли цемент ишлаб чиқ-
аришган бўлса, ҳозир қури-
лишларга 6 хил юқори навли

ПОДПОЛЬЕДАГИ ҲАЁТ

КЕКСА БОЛЬШЕВИК — «ИСКРА» АГЕНТИ ГЛАФИРА
ОКУЛОВА-ТЕОДОРОВИЧ ХОТИРАЛАРИДАН

Глафира Окулова-Тодорович (1878—1957 йиллар) ўзининг бутун
онгли ҳаётини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сафларида
ўтказди, уччала рус революциясида қатнашди.
Окулова-Тодорович РСДРП II съездини қаңиришга тайёргарлик
юзасидан ташкилот комитетининг составига кирган эди. Съезд очил-
ишига оз қолганида у чор охраниси томонидан намоққа олинди,
сўроқ қилинади ва Сибирга сургун этилади.

1900 йил Иваново-Воз-
несенскда келганимизда
«Искра»нинг Иваново-
Вознесенскдаги қамалган
экан, мен иш бошлаш
учун катта қийинчи-
ликларга учрадим. Мен
алоҳида боғлаш имконига
эга бўлган бир группа
ишчилар — РСДРПнинг
Иваново-Вознесенск ко-
митети деб атала бош-
ланди. Биз оммавий
агитация олиб боришга
киришдик. Варақалар
менинг хужрамда боси-
лар ва барча фабрика-
ларга тарқатиларди.

Менинг Иваново-Воз-
несенскда келганимиз
тезда одамларга маъ-
лум бўлиб қолди. Жуда
оз маош олувчи ва ҳеч
ним билан қариндошли-
ги бўлмаган қандайдир
бир қизнинг (мен ушси
вақтда 22 ёшда эдим)
ҳаммини таъжубулан-
тирарди.

Варақалар пайдо
бўлганда ивановолик пол-
циячилар у қаердан чи-
қаётган экан деб ўйлаб
қолдилар. Мен алоҳида
бўлган ўқувчилар ме-
нинг «кандидатурам»
биринчи ўринга чиқаёт-
ганини хабар қи-
лишди. Эзим ҳам ке-
тишди татқиб бошлаш-
ганини сезиболган-
дим. Шунинг учун Ива-
ново-Вознесенскдан ке-
тиб, Киевга боришга
тўғри келди. У ерда
1901-1902 йил кишини
ўтказдим.

1902 йил 9 февралда
қамонқа олиндим ва
Луганскдаги Киев
турмасига ташландим.
Апрель ойида жиноят
белгиси йўқлиги учун
мени озод қилишди ва
Черниговга юборишди.
У ерда бироз вақт бўл-
дим.

Ватаним — Сибирга
қайтиш учун рухсат ол-
гач, яшириниб ишлаш-
га ўтдим. «Искра» рус
ташқиловти Бюросининг
тўшпиринига мувофиқ
Россия бўйлаб бир не-
ча марта сафар қил-
дим. Менинг биринчи

сафарим «Искра» учун
маблаг олиш максасида
граф Нессельрод олди-
бориб бўлди.
Кейин мени Саратов-
га вакил қилиб юбо-
ришди. У ерда Саратов
комитетини «Искра»ни
расман эътироф этишга
қўндиришим керак эди.
Саратов комитети газе-
та тартибиди эътироф
этибди.

Шундан сўнг мени
Москвага юнатишди.
Москва комитети ўшси
вақтда «Старуха» деб
атадилар.

Москвада «Искра»
нинг 3 та агенти: «Ле-
ди» лақаби Н. Мещер-
яков, «Наташа» лақаби
В. Гурвич (кейинчалик
у меннинг бўлиб
кетди) ва мен — «Зай-
чик» бор эдик.

Москва комитети би-
лан доимий алоқа қи-
либ туришдан ташқари,
мен бошқа шахарларга
ҳам сафарга чиқиб ту-
рардим. Псковга ташпи-
ли масалалар юзаси-
дан бордим. Петербур-
га адабиётлар учун бо-
риб келдим. У ерда мен
Елена Стасовани учра-
тишим керак эди. Гай-
ри — расий сабаблар-
га кўра, бу учрашув
«Надежда» страхование
жамиятида бўлиши ке-
рак эди. Стасованинг
ҳам, менинг ҳам бу
жамиятга ҳеч қандай
алоқамиз йўқ эди. Биз
жамиятнинг қабулхона-
сига кириб келдик ва
ушси ерда учрашдик.
Елена Дмитриевна менга
«Искра»нинг катта
бир дастасини тўтқазди.
Бу адабиёт билан квар-
тирга талабалар олди-
га келганимиз (мен ушси
ерда вақтинча «турар
эдим»), улар ҳаммаёқдан
оқчилар ўраб, олган-
лигини менга айтишди.

Мен оғир ахволда ту-
шиб қолдим. Вуйнинг кат-
та маъсулмга қараб
кийинимизнинг ҳам-
маининг эътиборини ўзи-
га жалб қиларди. Смай-
радан йўнба кетётган-
лида мени яхши ки-
лиган аёлга айланти-

риб қўйишган эди. Чи-
ройли шяла ва рото-
да кийган эдим. Бу
вақт ичида кўз ҳам
келтиб, костюмим маъ-
сумга мувофиқ келмай
қолган эди. Ана шу ал-
повда адабиётлар билан
квартирадан чиқиш
мумкин эмасди. Шунда
талабалар отамни қиди-
риб топишди. Отамдан
пул қарз олиб, менга
янги кишини кийим со-
тиб олиб беришди ва
катта тўрт кўтича ҳам
келтириб беришди. Мен
ийиниб, бу кўтичага
адабиётларин жойлаш-
тирдим («Искра» папи-
рос қозонига босилган
эди), уни пента билан
боғлаб, айғончилар ёи-
дан омон-эсон ўтиб
кетдим.

А. М. Горький билан
бўлган бир қизилари
учрашув ҳақида айтиб
ўтиш керак.
Ушси ўзвучи ўшси
вақтлардаёқ кенг ада-
биётчилар оmmasига
маълум эди. Ҳар хил
революцион ташкилот-
лар ушси мураккаб ил-
лавериб безор қилиб
юборишарди.

Биз — «Искра» агент-
лари ҳам Горький би-
лан учрашув ўтказишга
муваффақ бўлдик. У
ҳамма ташкилотлардан
ҳам «Искра»ни ҳурмат
қилишини ва уни ян-
гилдики газета деб ҳи-
соблашини айтиди. Горь-
кий бизга пул ваъда
қилди ва кейинчалик
бу ваъдасининг устиди
қилди.

Ноябрнинг охирида
«Старуха»ни ва менинг
ишчи шеригимни намо-
на олишгач, Москвада-
ги фаолиятимиз ҳам
туғди. Мени нима са-
бабдан «стелла» ўтиш-
ганини тўшунмадим. Ме-
ни синаб қўриш учун
намоққа олишмаган
бўлса керак, деб ўйла-
дим. Вироқ 9 декабрда
мени ҳам қамонқа
олишди. (АПН).

Мана шу сурат индустриал
Тошкентнинг бир корхонаси —
экскаватор заводининг йиғув це-
хида олинган. Цеҳда меҳнат а-
жиди. Бутун корхона коллектив-
ининг меҳнати шу жойда муваж-
самланади: деталь ва қисмлардан
байхат экскаваторлар вунуғда
келади.

Завод ҳовлисига қиңсангиз,
ажойиб манзарига дуч келасиз.
Қатор-қатор сағфа қизилган ма-
шиналар роз бўйинларини нериб,
жиловланган отден сағарга тайёр
туришибди. Уларга қараб туриб
бир нафас ўтмиши эслаб кета-
сиз. Илгари деҳқон бундай тех-
никани тасаввур қилаоларинди.
Йўи, деҳқон омон билан ер ҳай-
дарди, нетмон билан ариқ қази-
рди. Энди-чи? Уларнинг ўрнини
қудратли техника эгаллади.

Эндиликда бу завод ишлаб чи-
қарётган экскаваторларни бир-
гина Ўзбекистонда эмас, Иттифо-
қимизнинг турли чекналариди,
қардош социалистик мамлакат-
ларда, қаҳрамон Кубада учрата-
сиз. Қудратли машиналар ҳамма
жойда кишиларнинг ёғирини еи-
гил қилмоқда.

С. ЖАББОРОВ.
Бекобод цемент комбинати
директорининг ўринбасари.

А. Абалин фотоси.

МУҚАДДАС УЙ

Қадимги рус шахри Псков жуда кўп тарихий воқеаларни ўз бошидан кечирди. Бу ерда турли давларлар мансуб бўлган хилма-хил ёдгорликларни кўриш мумкин. Ҳаммасидан ҳам исковликлар йигирманчи аср бошларида революция доҳиси В. И. Ленин ўз шаҳарларида бўлганлиги билан низоҳатда фахрланишлар. Ленин Сибирь сургунидан сўнг Псковда яшаб, актив равишда революцион иш олиб борган.

Шаҳарин айланган киши барчага таниш бўлган «Искра» уйи олдида бехиётан тўхтаб қолади. Псковликлар бу уйни се- виб шундай деб аташган. Еш қайин дарахтлари атрофга соя солиб турган шу кичик уй деворига мемориал тахта ўрнатилган бўлиб, унга олтин ҳарфлар билан қуйидаги сўзлар ёзилган: «Бу уйда 1900 йил баҳорда В. И. Ленин раҳбарлигида рус социал-демократларнинг «Искра» газетасини ва «Заря» наза- рий журналини нашр этиш масаласига доир махфий кенгаши бўлиб ўтган. 1902 йил ноябрда аса исковликлар комитети ва- килларининг шу ерда ўтказилган кенгашида РСДРП II съезди- ни чақириш юзасидан ташкилот комитети тузилди».

Кенгаш бўлиб ўтган задалмиш. Зад ўша кезлари қай ҳолат- да бўлса, ҳозир ҳам шундайлигича турибди. Ўртада катта етол- Устига бежирим дастурхон ёзилган. Стол четига вена сугуларни қўйилган. Девор ёнида диван, нарироқда аса қадимги роял кў- га ташланади.

Владимир Ильич Псковда 83 кун яшаган. Шу қисқа вақт ичида у «Искра» газетасини чиқариш билан боғлиқ бўлган жуда кўп ишларни амалга оширган. Бу ерда у «Искра» газе- тасини ҳамда «Заря» журналин редакцияларининг дастлабки про- грам хужжатлари текстини ишлаб чиқди. Унда умумрўс сў- сий газетаси актив пропагандаст ва агитатор бўлибгина қолмай, айни замонда оммавий ташкилотнинг бўлиб майдонга чиқиши зарурлиги алоҳида уқтириб ўтилди.

«Искра» уйдаги экспонатлар Псков 1900 йилда Россияда- ги марксистик ташкилотларнинг бутун революцион фаолияти- га раҳбарлик қилувчи марказ бўлганлигини далилат беради. Мамлакатнинг турли шаҳарларидаги марксистик тўғрактар

билан шу ердан туриб алоқа қилинган. «Искра» газетасининг чиқиш туришига ёрдам берувчи тадбирлар амалга оширилган. В. И. Ленин ана шу ишларни бажариш мақсадида Псковдан Петербурга, Рига, Подольск, Уфа, Нижний Новгород, Самара, Смоленск ва бошқа шаҳарларга бориб, революцион ташкилот- ларга йўл-йўриқлар кўрсатиб турган.

Революция доҳиси Псков искра группасини тузиш юза- сидан жуда катта ишлар қилган. 1900 йил Лениннинг тошири- гига мувофиқ П. Н. Лепешинский Сибирь сургунидан Псков- га қайтиб келди ва узоқ вақт бу ердаги «Искра» группасига раҳбарлик қилди. У Псковга келган социал-демократларни газе- та атрофида тўплашда катта хизмат кўрсатди. Газетани турли жойларга тарқатишда «Искра» редакциясига яқиндан ёрдам бериб турди. Шунингдек газе- та учун маблағ йиғиш ва хат-хабарлар уюштириш ишларини ҳам олиб борди.

Псковдаги искра группасида 1902 йили 15 киши бўлган. Уларнинг кучи билан социал-демократлар почтаси ишлаб тур- ган. Бу почта орқали яшрин адабиётлар, арақалар ва бошқа революцион руҳдаги материаллар келтириб турилган. Псков группаси қамқоқда олиш ва бошқа тақибларга қарамай, РСДРП II съездин чиқариш билан боғлиқ бўлган муҳим ташкилий ишларни амалга оширди.

Бу ерда ўша даврдаги қизғин кунларини акс эттирувчи турли хил материалларни, марксистик тўғрактар хужжатларини, ре- волюционерларнинг портретларини кўриш мумкин.

«Искра» уйи мамлакатимиздаги ҳамда чет эллардаги жуда кўп ташкилотлар одамлар билан яқиндан алоқа боғлаган. Бу ерда турли жойлардан хатлар, газе- та ва китоблар келиб тура- ди. Бу муқаддас уйни ҳар йили минглаб экскурсантлар ва ту- ристлар томоша қиладилар.

Хотиралар дафтарига ёзиб қолдирилган сўзлардан олдин кишиларнинг Ленинга ва у тузган Коммунистик партияга бўл- ган чексиз меҳр-муҳаббатини пайқаш мумкин.

Е. АЛЕКСАНДРОВ,
Псков шахри.

ЙИЛЛАР МАЗМУНИ

революциясини ўтказиш, де- моқратик республика ўрна- тиш, саккиз соатлик иш ку- ни, барча миллатларнинг тўла тенг ҳуқуқлилигини амалга ошириш, қишлоқда крепостнойлик қолдиқлари- ни тугатишдан иборат эди.

Совет Иттифоқи Ком- мунистик партияси ҳокими- ят тепасига келган ва соци-

алистик ўзгаришларни амалга ошира бошлаган вақтда унинг сафларида бор-йўғи 300 минг киши бўлган. Эндилликда партия- нинг сафларида 10 миллион киши бор.

Ҳозирги вақтда деярли 90 миллионда коммунистик ва ишчи партиялари бор. Улар 42 миллиондан ортиқ коммунистни бирлаштирган.

Қуёш янглиғ балқиб, оламга нур таратган Улуг Октябрь социали- стик революциясидан илгари чор Россиясининг чекка ўлкаларида- ги ва шу жумладан собиқ Туркис- тондаги деҳқонлар жуда оғир аҳ- волда кун кечирар эдилар. Улар бойларга қарам бўлиб, омон билан ер ҳайдар ва парча қонга зор эди- лар. Юқоридаги суратда ана шу аянчли манзара акс этган.

Яхшиликки, маълум халқлар бахтига улуг Ленин ва у тузган Коммунистик партия бор экан. Ленин ва партиянинг катта га- мхўрлиги туфайли бошқа эзилган халқлар қатори ўзбек меҳнаткаш- лари ҳам рўшнолик кўрди, улар- нинг бахти қўлиб боқди. Револю- ция доҳиси Ленин чекка ўлкалар- ни обод қилиш, чўллارга ҳаёт бахш этиш учун озмунча меҳнат қилмади. Ўртадаги суратда Ле- ниннинг Мирзочўл ерларини ўз- лаштириш устида фикр юритаёт- ганлигини кўриб турибсиз.

Ҳозир республикамиз қийфаси таниб бўлма даражада ўзгариб кетган. Совет ҳокимияти йиллари- да юзлаб йирик саноат корхона- лари барпо қилинди, катта-катта ер майдонлари ўзлаштирилиб, чўл- ларда бог-бўстонлар яратилди.

Ўзбекистоннинг техника қудрати ҳам беқиёс даражада ошди. Кол- хоз ва совхозларнинг даламлари юқори ичимли ҳозирги замон те- хника воситалари жаҳон урмоқда. Пастдаги суратда Тошкентдаги йирик саноат корхоналаридан би- риди тайёрланган қишлоқ хўжа- лик машиналари саф тортиб ту- рибди.

РАҚАМЛАР ТИЛИ БИЛАН

СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ КЕЙИНГИ 10 ЙИЛ ИЧИДА — 1953—1962 ЙИЛЛАРДАГИ ТАРАҚҚИЕТИ

10 йил мобайнида қишлоқ хўжа- лик маҳсулотлари ишлаб чиқа- риш 67 процент кўпайди. Қишлоқ хўжалиги бундай ўсиш суръатла- рини ҳали ҳеч қачон билмаган эди.

1918 йилдан 1952 йилгача дон- ли экинларнинг ўсиши 400 мил- лион пудни ташкил қилди. 1953 йилдан 1962 йилгача 3,4 милли- он пудга кўпайди. Гушт ва ёғ тайёрлаш 35 йил мобайнида 200 минг тоннага кўпайди, кейинги 10 йил ичида аса 4 миллион 200 минг тоннага ортиди. Сут 35 йил ичида 6,3 миллион тонна кўпай- ган бўлса, кейинги 10 йил мо- байнида 28,3 миллион тонна ор- тди.

1962 йилда об-ҳаво шароити- нинг нонулай келганига қара- май, 9 миллиард пуддан ортиқ галла йиғиштириб олинди. Бу 1953 йилдагига қараганда 3,969 мил- лион пуд ортиқдир. Совет мам- лакати ҳали ҳеч қачон бунчалик кўп галлага эга бўлмаган эди.

Бугдой ҳақли равишда энг қим- матбаҳо донли экин ҳисобланади. 1962 йили СССРда етиштирилган бугдойнинг ялпи ҳосили 70,6 мил- лион тонна бўлди. 1953 йилда аса 41,3 миллион тонна бугдой тайёрланган эди. Эндилликда Совет Иттифоқи Америка Қўшма Шта- тларига қараганда деярли икки марта кўп бугдой етиштирмонда.

Утган 10 йил мобайнида энгла-

диган ерлар 60,2 миллион гектар кўпайди. Экинладиган ерларнинг кенгайиши асосан СССРнинг ша- рқда кўриш ва бўз ерларни ўз- лаштириш ҳисобига бўлди. Бу ерларда кейинги 10 йил ичида мамлакатнинг янги галла омбори вужудга келтирилди.

Статистика маълумотлари эки- ладиган ерлар майдонининг ке- нгайиши билан бирга қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилининг ошганигини ҳам кўрсатади. 1953 йилда донли экинлар ҳосили ге- ктардан 7,8 центнерни ташкил этган бўлса, 1962 йилда деярли 11 центнерданга тенг бўлди.

Деҳқончиликнинг ривожланиши билан бирга чорвачилик ҳам та- раққий этмоқда. 1954 йилда мам- лакатда 56 миллионга яқин йи- ри шохли ҳайвонлар бўлган бўл- са, 1962 йилда уларнинг сони деярли 87 миллионга етди. Чўча- лар сони бу вақт ичида 70 мил- лион бошга кўпайди, ери икки мартадан энедор ортиди.

Қишлоқ хўжалигининг техника билан қуроллантириш тўғрисида яхшиланмоқда. 1962 йилда СССР совхоз ва колхозларида 2 мил- лион 293 мингдан ортиқ йири 1953 йилдагига қараганда бир милли- ондан ортиқроқ трактор ишладди. Утган 10 йил мобайнида галпани уриб-йиғадиган комбайнлар 235 мингга кўпайди ва 1962 йилда 553 мингга етди. Юн ташийдиган автоматизациялар сони деярли ик- ки баравар ортиди, бошқа машина- лар сони анча кўпайди.

Давлат ва колхозларнинг қиш- лоқ хўжалигига напалит маблағ- лар сарфлаш усулининг ортмоқда. 1962 йилда бу маблағлар 8 мил- лиард сўмни ташкил қилди. Бу 1953 йилда қишлоқ хўжалигига сарфланган напалит маблағлардан деярли тўрт марта кўпдир.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқа- ришининг кўпайиши билан деҳ- қонларнинг турмуш шароити ҳам фаровонлашиб бормоқда. Колхоз- ларнинг пул даромадлари 1953 йилдаги 4,96 миллиард сўмдан 1962 йилда 15,10 миллиард сўмга етди.

Қишлоқда улкан уй-йой қурили- ш ишлари олиб бориюмоқда. Уруш миллионлаб уйларини, бутун- бутун қишлоқларини йўқ қилиб ташлаган эди. 1946 йилдан, уруш- дан кейинги биринчи йилдан буён қишлоқ жойларда 900 миллион- дан ортиқ уй-йойлар қурилади, шулардан 6 миллионга яқини ке- йинги 10 йил ичида барпо қи- линди. (АПН).

ЮБИЛЕЙ КИТОВЛАРИ

РСДРП II съездининг 60 йиллик юбилей муносабати билан Ўзбекис- тон Давлат нашрияти бир қанча ки- тоблар нашр этди. В. И. Лениннинг «Партия программаси ҳақида» асари- Юдинковнинг «Ленин партиясининг ишонли юбилей» китоби ўзбек китоб- хоналарига тавдими этилди.

П. Рабировнинг «Ленин-партия- омиз» деган китоби ҳам республи- канинг барча китоб магазинларида кўриш мумкин. А. Водлазскийнинг ақидида нашр этилган асарида партия тарихи, революция доҳисининг фао- лияти ҳақда қилинади. Ўзбек ти- лида чиқаришган «Смолний» қис- қача тарихий очерки эса Улуг Октябрь революцияси кунларида до- ҳисининг фаолияти Вақтда ҳукумат- нинг ағдарилиши ҳокимиятнинг Со- ветлар қўлига ўтиши ва бошқалар ҳақида маълумотлар беради.

Шунингдек, нашр этиб РСДРПнинг 60 йиллик юбилейида 60 минг- ларча нусхада турли хил сийсий пла- катлар чиқарди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

3-БЕТ, 30 ИЮЛЬ, 1963 ЙИЛ.

ЕТАКЧИМИЗ

Улуг айёмлар кунинда қўлга ки- ритилган ютуқларни яқинлаш ва келасида қилиқадиган ишларни белгилаб олиш биз учун одат бў- либ қолган. Жонажон партиямиз бўлининг ишонли бир айллик тарихи доиринда катта айллик босиб ўтди. Партия етакчилигида совет халқи оламшаруф галабаларини қўлга ки- ритди. Фан ва техникамиз ҳам раванак топди. «Совет фанни техник- ласи, саноатининг ажойиб му- ваффақиятлари бутун дунёда маъ- лум. — дейди Ўртоқ Н. С. Хруш- чев. — Мана шунларнинг ҳаммаси маданий революциянинг мевала- ридир.» Ҳа- улуг Советлар мамла- катида чинкам маданий револю- ция амалга оширилди. Бу ленин- изм ёғлари буюк тантанасининг ёрқин ифодасидир.

Илм-фанимиз билдан-йилга кат- та довоқлар ошмоқда. Чунки, партия ва ҳукуматимиз ишодий интеллигенция фаолияти учун бар- ча имкониятларни яратиб берган- Фан аҳллари энг илгор илмий гоилар билан қуроллантирган. Коммунистик партиямиз уларни ҳақинида янги ишодий меҳнат го- лаларини сари етказмоқда. Бу муваффақиятларни совет Ўзбекис- тони олимларининг ҳам меҳнат самаралари бор. Улуг Октябрь кўниси билашган, ўлкамизда янги маданият ўнқоқлари бирин-кетини ташкил топаётган. Улуг доҳи- миз В. И. Ленин 1920 йил сен- тябрь ойида Тошкент шаҳрида Ўрта Осиёнинг биринчи олий ўқи- юрти — Туркистон Давлат уни- верситетини ташкил этиш тўғриси- даги декретни имзолади. Тўнғич маданият ўнқоқининг очилиши бил- лан республикамизда фан-маориф ва маданиятни ривожлантириш учун асос солинди.

Бундан қарийб 30 йил муқад- дам Тошкентда тўқимачилик ин- ститутини иш бошлади. Бу олий ўқи- юрти тўқимачилик саноатини юкс- елатириш ва шу соҳанинг мутахас- сизларини тайёрлаб етиштиришда муҳим роль ўйнади. Мана энди- ликда институтимиз республика- миздаги йирик олий ўқиу юртла- ридан бирига айланди. Тошкент тўқимачилик комбинати ва Тош- кент тўқимачилик машинасозлиги заводида ишлаётган кадрларнинг ақсари янги институтда тақсил қўйсан илмий-қизлардир.

Партия ва ҳукуматимиз олий ўқиу юртларида илмий-тадиқот- ларни яхши уюштириш, уларнинг ишлаб чиқариш билан алоқасини муостаҳкамлаш бўйича ҳам муҳим тадбирларни амалга оширди. Бун- да айниқса КПСС Марказий Ко- митети ва СССР Министрлар Со- ветининг «Илмий ва илмий-педа- гогика кадрлари тайёрлашни ях- шилаш чоралари тўғрисида»ги қа- рори алоҳида аҳамият касб этди.

Ўтган йили Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий мажмусаларида 457 иш бўйича тадиқот олиб борилди. 80 та тақ- лиф эса саноат корхоналарида си- наб қўрилмоқда.

Фан ва тараққийт бир-бири бил- лан чамбарчас боғланган тушун- чадир. «Фан муваффақиятлари коммунизм сари ҳаракатимиз сурбатларини кўп даражада бел- гилаб беради, — дейилади КПСС

Марказий Комитети ва СССР Ми- нистрлар Советининг илмий хо- димларининг Бутуниттифок кенга- шига «ёган таъриқ хатини» — чунки фан мамлакат халқ хўжа- лисига ҳозирги куннинг вазидала- рини ҳал этишда ёрдам бериш билангина қолмай, шў билан бир- га, ўзининг назарий тадиқотлари билан эртанги кунга йўл очиб бе- риши, табиот ва жамиятнинг ри- вожланиш қонунларини чуқурроқ ва тўлароқ билиб олиши ва улар- ни одамларга хизмат қилдириши- хақ хўжалигини янада эфр куч билан юксалтириш учун табиий бойликлардан кеңероқ ва самара- ли фойдаланиши совет халқининг моддий ва маънавий бойликларини кўпайтириши лозим».

Ҳақиқатан ҳам ишлаб чиқариш билан маҳкам боғланмасдан ту- риш, илмий тадиқотларнинг юкс- ак даражасига эришиб бўлмади. Шунинг учун партиямиз фанни ишлаб чиқаришга яқинлаштириш тўғрисида конкрет тадбирларни ишлаб чиқмоқда. КПСС Марка- зий Комитетининг июнь Пасуми- да ҳам бу талаблар ана бир бор айлари сўрилди.

Барча галабаларимизнинг ил- ҳомчиси ва ташкилотчиси Комму- нистик партия совет фанининг ра- ванак учун бундан буён ҳам тин- май галхўрлик қиладди. Ленин тузган партия коммунизм сари айлимида айлани юлдузидир.

М. ҲОЖИНОВА.

Тошкент тўқимачилик институ- тининг ректори, техника фан- лари доктори.

МАДҲИЯСИ КУЙЛАРИМИЗДА

Бепоев Советлар Ватани, бахтли замон, тинч фаровон ҳаёт, буюк воқеалар, халқлар дўстлиги, мўъжизалар... Буларнинг ҳаммасини яратувчи Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидир. Жонажон партиянинг меҳридан совет ижодкорлари қалбиди ранг-баранг туйғу- ларни уйғонади. Улар партия мадҳини хилма-хил жанрларда, турли шакл ва усулларга эга бўлган асарларда тараннум этадилар. Барча ижод аҳллари: ёзувчилар, rassomлар, кино сазьати ходимлари қа- тори композиторларимиз ҳам партиямиз раҳнамоллигида зўр илҳом билан ажойиб асарлар яратмоқдалар.

Ўзбекистон композиторлари ўз асарларида доно партияни, гўзал Ватанимизни, овоз инсоннинг шарафли меҳнатини жўшиб куйламоқ- далар. Композитор Тўлбожон Содировнинг «Партия ҳақида қўшиқ» асарини эшитгансиз. Унинг оҳанги ваэмин, гинимсимон; Доно Зокоровнинг «Дона партия», «Бор бўл, партия» каби қўшиқлари аса- лирик руҳда йнграмоқда. Сулаймон Юдаковнинг «Партия ҳақида ёшлар қўшиғи»ни эшитар эканмиз, коммунизм сари олға бораётган миллион сафлар иродасини ҳис этамиз, шижоатли қадам ритмини, садосини эшитамиш. Сулаймон Юдаковнинг «Менинг Ватаним», Иброҳим Ҳамроевнинг «Ўзбекистон хотин-қизларига», Собир Вобо- евнинг «Пахтакорларга» номли катталарида меҳнат завиди ваба- ётган халқимизнинг жўшқин туйғуларини, гуллаб-яшнаётган бепоев ўл- ка, гўзал шаҳар, овоз меҳнат, бахтиёр инсон мадҳлари жўшқин куй- ланади. Бу қўшиқлар халқнинг партияга бўлган муҳаббати ўз инфо-

дасини топган сўнгги қисм билан якунланиб, музика санъатидаги катта жанрнинг ташкил этади. Катта жанрда ашула, қўшиқ би- лан бирга симфоник музика ҳамда оркестр ва хорнинг қудратли са- долари воситасида халқ Ватан, партия мадҳининг буюк, ягона мо- нументал образ тавалланган.

Композиторларимиз партия мадҳини куйлаб, катталар қатори поэма, ода, симфоник сонетлар ҳам яратдилар ва яратмоқдалар. Булардан Мутал Бурхоннинг «Ленин партиясига» одасида чўқур, уйчан куй ва жўр овоз, садолар тўлиқини, оркестр, хор ва солистлар- нинг қудратли янграқлиги воситасида партия, Ленин ва Советлар Ватани мадҳи олижаноб руҳда янграйди. Халқ партия раҳнамоллиги.

УЛУГ ЛЕНИН ТАШКИЛ ЭТГАН ВА ЧИНИҚТИРГАН КОМ- мунистик партия — қудратли кўчдир. Партия БУЛ- маганида биз уюшмаган омма бўлиб қолур ЭДИК. ЛЕНИНЧИ ПАРТИЯМИЗНИНГ БУТУН ҲАТИ ВА ФАОЛИЯТИ ИШЛАРД СИФИГА, МЕХНАТКАШ ХАЛҚГА ХИЗМАТ ҚИ- ЛШНИНГ ИЛҲОМБАХШ НАМУНАСИ, МЕХНАТКАШ ХАЛҚ- НИНГ ҲАТИЯТИ МАНАФААТЛАРИ УЧУН ҚАҲРАМОНОНА КЎ- РАШ ОЛИБ БОРИШ НАМУНАСИДИР.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

ни улўғлайди. Бахтиёр ҳаёт кеңираётганлигидан шодланади. Халқ- нинг шодлини туйғуларини оданинг иккинчи қисмида акс эттирилган. Карнай-сурнай садолари, ногора усули ҳамда қувноқ куй воситала- риди миллий овозлиқда чиққан ўзбек халқининг партияга билдирган миннатдорлик ҳисларни ифодалатган. Бу асарда композитор партия мадҳига муносиб салобатли, оригинал темалар ва ҳамоҳанг садолар, оркестр ва хорнинг майин қудратли янграқлигини топишга муваффақ бўлган.

Мутал Бурхоннинг одаси каби Сулаймон Юдаковнинг «Ленин поэмаси», Иброҳим Ҳамроевнинг «Ленин ҳақида ораторияси» ҳам шиндагали симфоник тараққийот, оригинал шакл ва ранг-баранг ян- гроқликка эгадир. Бу асарларда Ленин ва Совет ҳукумати тузили- шининг алағали йиллари руҳи ўз ифодасини топган. Ленин ва пар- тиянинг ягона монументал образи қад кўтарган. Ленин ва партия- нинг халқ овозлигини учун олиб борган курашлари ажойиб симфоник саҳифаларда тасвирланади. Бу асарлар Ленин партиясига шон-ша- рафлар изҳор этилиши билан якунланади.

Партия мадҳини Ўзбекистон композиторлари яратган опера ва музикали драмаларда ҳам ўз ифодасини топиб, Ватанга, халққа нисбатан изҳор этилган муҳаббат туйғуларини билан уйғулашиб ян- грамоқда.

Партия мадҳи Ўзбекистон композиторлари яратган космос, тинч- лик, меҳнат, бахт ҳақидаги қўшиқлар назмунини ҳам тўлдириб, ком- позиторларимиз илҳомини илҳом қўшмоқда.

Ўзбек совет музикаси ҳазинаси партия мадҳи тараннум этилган янги-янги асарлар билан кун сайин бойиб бормоқда.

Садир ВОХИДОВ,
музикашунос.

ЯҚШАНБА КУНИ

Нисон ХОДЗА

(«В. И. ЛЕНИН ҲАҚИДА
ҲИКОЯЛАР» ТҶЛАМИДАН)

□ □ □

— Қани, ким автомобилга тушиб ўйнаб келишни истади? — деб қақирди Ленин.

— Болалар зақ-шақ билан қийқиришиб, машинага ташлаб келишди. Бир зум ўтмай, автомобил болаларга лиқ тўлди. Буларнинг ичидан иккита энг кичкина қизчани Владимир Ильич тиззасига ўтказиб олди.

— Кетдик! — деди Ленин. Автомобиль юриб кетди. Болалар хурсанд бўлганликларидан шундай қаттиқ қичқириб юборишдики, ҳатто сал бегимас шофер қўлидан рулни чиқариб юборарди.

— Тинчлик, кимсасизлик менинг учун ҳамма нарсадан ҳам афзал! — деб қўнғилдан ўтказди Ленин ўз сўзларини аслаб ва кулиб қўйди. У бахтиёр болалар орасида ўзини жуда яхши ҳис этарди. У бу болаларни автомобилда яна қайта-қайта алангитиришга ҳам тайёр эди.

Аммо шофер машинани қийлоқларда катта йўлга олиб чиқариб, қийлоқ ёқалаб биринчи марта бориб келиб, сўнг уни эски ерга олиб келиб тўхтатди.

Бизни мерган кутиб турарди. Владимир Ильич, — деб аслади у. — Қачондан бери кутиб турибди.

Ҳақиқатан ҳам мерган қимматли меҳмонни эшик олдидан кутиб турган экан.

— Бир стакан чой ичиб кетсангиз бўлармиди. Владимир Ильич? — деди очиг кўнғиллик билан мерган чол. — Кампири сизин келади деб қачондан бери самоварчани қайнаптиб кутиб турибди...

Гарчи Ленин фақат бир нарса тўғрисида — тезроқ кузги сокин ўрмон ичига кириб бориш тўғрисида ўйлоса-да, у очиг кўз уй ағаларини хафа қилишни истамай, шундай деди:

— Жон-жон деб бир станан ичшим мумкин. Мана бу ерда кутчида меннинг қанд билан яна бутербродим ҳам бор — марҳамат, бирга баҳам қўрайми...

Ленин тезда бир стакан чой ичиб, сўнг овга қиялган қийилларини қийида-да, мерган ҳамда шофер билан биргаликда ўрмонга қараб жўнади.

Улар қийлоқ қўнғилини боғиб ўтга, узоқдан ўрмон сўқмоғи кўзга ташланган бир кезде, бирдан буларга бир тўғуш деҳқонлар дуч келиб қолишди. Уларнинг олдига оппоқ пахжом соқоли нақ белгисига тушган бир алағ оёқ чол юриб келарди. Чол Ленинга тикилиб қараб турди-да, бирдан чапак чалиб қичқириб юборди:

— Ҳой, биродар мужиклар! Ахир бу киши бизнинг энг катта бошлғимиз-ку! Ленин-ку! Ахир мен ўзим Кремлга шу кишининг олдига вакил бўлиб борганман! Э, қудратингдан!

Шундай деб яланг оёқ чол Ленинга желиб таъзим қилди:

— Хуш келибсиз, қимматли дохилмиз ва ҳимоячил! Эҳтимол, биз музикларнинг умид билан яшамоғимиз учун биринчи оғиз сўз айтасиз?

— Вақтимизни олма. Архипчи! — деди унга сўз ташлаб мерган чол. — Қўриб турибсан-ку, овга чиқиб кетяйми. Бу ерда сенга бир-икки оғиз сўзини, митинг киши қўйибди?

— Майли, майли! — деди мерганнинг сўзини бўлиб Ленин. — Буяорган бўлса — биздан қочиб қўтулмас... Ҳўш, мендан нималар тўғрисида сўрашни истайсизлар, деҳқон ўртоқлар?

Мужиклар бирдан гапирга кетишди.

Яхон инқилобни тўғрисида билгимиз келади!

— Негу бу ҳеч қарсда миз сотмайдиган бўлиб кетди экан-а?

Яланг оёқ бир чол шундай деб сўради:

— Бизга айтиб беринг-чи, қимматли ўртоқ Ленин, пролетариат деҳқонлар оммаси билан биргаликда контрреволюция уясини тор-мор келтиргандан кейин, биз музикларнинг ҳаёти қандай кечди?

Орадан бир неча минут ўтгач, бутун қийлоқ Владимир Ильич Лениннинг деҳқонлар билан суҳбат ўтказётганидан хабар топди. Пастан-пастан уйлар бир зумда бўшаб қолди. Қариеш-ҳамма Лениннинг олдига тўланишди.

— Овимиз бекор кетадиган бўлди! — деб афсусланди мерган чол.

— Мен ҳеч қўнқолмадим қўнқолмадим, — деди унга қўнғиллик шофер. — Ҳамма вақт шундай бўлади: ўзи ҳар замонда бир замон озиб-ёзиб дам олишга тўғри келиб қолади-ю, шунда ҳам бўлса, мана, қўнғилгизми... — деб шофер қўли билан матноли қилиб анча-мунча тўлғаниш қотган халойиқ томонини кўрсатди...

Ленин, шофер ва мерган учови ўрмонга етиб келган чоғларда қўш анча кўтарилиб қийган эди.

— Энди қанақа ов бўлиши мумкин! — деди мерган. — Қўнғил энг қизган вақти! Бор жон-жондорлар ни-иллар и г а яширинган пайт...

— Хафа бўлманг, Кузьма Лукич! — деди уни юпатиб Ленин. — Ҳечқисн йўқ. Шунчаки бир кезиб чиқамиз... Агар билсангиз: сокин ўрмон ичра кезининг ўзи ҳам ажойиб...

— Бир мунча вақт улар жим боришди. Кейин бирдан Владимир Ильич Ленин тўхтаб, ўнгсўзига қараб, ҳавон ичига тортиб, чуқур нафас олиб қўрди ва димоғига бир нарса урилиб, ҳавотирланг бўрди:

— Сизлар ҳеч нарсани сз-майсизларнинг ўртоқлар? Менимча, яқин-афсрода ўрмон ёнаётганга ўхшади!

— Бунинг ҳеч ажабланидиган ери йўқ. Владимир Ильич, — деди мерган. — Овчилар ёрқан гулданларини ўйрмай ташлаб кетган бўлишлари ва шундан ўт туташиб кетган бўлиши мумкин... Ленин бунинг учун бизнинг ҳеч ташвиш тортиб ўтиришимизнинг ҳолати йўқ. Ўрмон қорволи бор бунинг учун. Биз бошқа томонга кетаями...

— Нималар деясиз, Кузьма Лукич? Ўрмон, ахир, эндиликда ўзимизники, халқники-ку, помешчикларники эмас-ку! Сиз бўлсангиз «бошқа томонга кетаями» дейсиз! Йўқ, кечирасиз, мени бошқа томонга эмас, ўт туташган томонга бошланг.

Бунинг бошланганига, афтидан, анча бўлганга ўхшарди. Ўт-ўланлар ёниб, буталарга алағга туташиб ётарди. Ер бағирлаб қора булутлар каби аччиқ, димоғни бугуви тутунлар ўрмалаб юрарди.

— Тезликда қийлоққа бориб, мужикларни қақириб келаман, — деб ихтиёр билдирди шофер.

— Йўқ, йўқ. Деҳқонларни ишдан қолдиришимиз ҳеч кераги йўқ, — деди Ленин. — Ўзимиз учириб қўришга ҳаракат қилмайми.

— Нима билан ўчирамиз бунинг? — деб қўларини ёйиб хайрон бўлди мерган. — Еки югуриб ўрмон қорволинигина бориб келсаммикин? Уйи шу яқинида. Унда ҳар хил асбоб-ускуналар бор бўлади.

Мерган ўрмон қорволинигина бориб келганга, Ленин билан шофер ённинг этиклари билан тепкилаб ўчира бошлашди. Тутун димоғни ачитиб, қўздан ёш чиқариб, нафас олишга йўқ қўймай борарди.

Нижоят мерган билан ўрмон қорволи етиб келди. Уларнинг қўлларидан бел ва болталар бор эди.

Ҳамма-ларни биргаликда ённинг ичидан ер атрофини қазиб бошлади. Владимир Ильич ўқиб бери билан чимлик ери келиб олиб, нам тўпоқ билан ялангиланг ёнаётган қўз сариқ алағга тилини ўчира бошлади. Унинг юзи-қўзлари, қўлларини қора қорум босди. Аммо Ленин буларнинг ҳаммасини сезмади...

Нижоят, ённинг ўчирилиб бўлгач, Владимир Ильич ўзининг қоп-қора қорум босган қўзларига қараб, ҳорғин ҳолда қафти билан пешонасини сидирди-да, чуқур тин олиб деди:

— Бу аҳволда ов қилиб бўлмайди, албатта. Ҳайвонлар ҳам биздан ҳўриб қочибсизлар! Лениннинг бу сўзлари билан мерган ҳам жим бўлга тушибди.

— Илчичимиз қўл дам олди-да, — деди оғир нафас олиб шофер. — Қўриқ тузатди, болаларини машинага ўтказиб алангитди, митинг ўтказди, ённинг ўчирди... Қачон қараманг аҳвол шун...

Кеч оқшом, Свердлов Ленинга телефон қилди.

— Қалай, Владимир Ильич, яхши дам олиб қайтдингизми? — деб сўради у. — Ўрмон ҳам ҳозир, оҳтимол, сиздан жуда миннатдор, ҳузур-ҳаловатда бўлса керак-а; тинч, сокин, ҳавоси ажойиб...

— Э-ў, жуда яхши дам олдим. Яков Михайлович, жуда яхши, — деб жавоб қайтарди Ленин ва мийиғида кулиб қўйиб, қўшмача қилди: — Ахир, мен сизга айтдим-ку: менинг учун энг яхши ҳордиқ чиқариш — тинчлик, кимсасизлик ва бекорчилик деб.

С. ХУДОБЕРГАНОВ таржимаси.

Мужиклар бирдан гапирга кетишди.

Яхон инқилобни тўғрисида билгимиз келади!

— Негу бу ҳеч қарсда миз сотмайдиган бўлиб кетди экан-а?

Яланг оёқ бир чол шундай деб сўради:

— Бизга айтиб беринг-чи, қимматли ўртоқ Ленин, пролетариат деҳқонлар оммаси билан биргаликда контрреволюция уясини тор-мор келтиргандан кейин, биз музикларнинг ҳаёти қандай кечди?

Орадан бир неча минут ўтгач, бутун қийлоқ Владимир Ильич Лениннинг деҳқонлар билан суҳбат ўтказётганидан хабар топди. Пастан-пастан уйлар бир зумда бўшаб қолди. Қариеш-ҳамма Лениннинг олдига тўланишди.

— Овимиз бекор кетадиган бўлди! — деб афсусланди мерган чол.

— Мен ҳеч қўнқолмадим қўнқолмадим, — деди унга қўнғиллик шофер. — Ҳамма вақт шундай бўлади: ўзи ҳар замонда бир замон озиб-ёзиб дам олишга тўғри келиб қолади-ю, шунда ҳам бўлса, мана, қўнғилгизми... — деб шофер қўли билан матноли қилиб анча-мунча тўлғаниш қотган халойиқ томонини кўрсатди...

Ленин, шофер ва мерган учови ўрмонга етиб келган чоғларда қўш анча кўтарилиб қийган эди.

— Энди қанақа ов бўлиши мумкин! — деди мерган. — Қўнғил энг қизган вақти! Бор жон-жондорлар ни-иллар и г а яширинган пайт...

— Хафа бўлманг, Кузьма Лукич! — деди уни юпатиб Ленин. — Ҳечқисн йўқ. Шунчаки бир кезиб чиқамиз... Агар билсангиз: сокин ўрмон ичра кезининг ўзи ҳам ажойиб...

— Бир мунча вақт улар жим боришди. Кейин бирдан Владимир Ильич Ленин тўхтаб, ўнгсўзига қараб, ҳавон ичига тортиб, чуқур нафас олиб қўрди ва димоғига бир нарса урилиб, ҳавотирланг бўрди:

— Сизлар ҳеч нарсани сз-майсизларнинг ўртоқлар? Менимча, яқин-афсрода ўрмон ёнаётганга ўхшади!

— Бунинг ҳеч ажабланидиган ери йўқ. Владимир Ильич, — деди мерган. — Овчилар ёрқан гулданларини ўйрмай ташлаб кетган бўлишлари ва шундан ўт туташиб кетган бўлиши мумкин... Ленин бунинг учун бизнинг ҳеч ташвиш тортиб ўтиришимизнинг ҳолати йўқ. Ўрмон қорволи бор бунинг учун. Биз бошқа томонга кетаями...

Бунинг бошланганига, афтидан, анча бўлганга ўхшарди. Ўт-ўланлар ёниб, буталарга алағга туташиб ётарди. Ер бағирлаб қора булутлар каби аччиқ, димоғни бугуви тутунлар ўрмалаб юрарди.

— Тезликда қийлоққа бориб, мужикларни қақириб келаман, — деб ихтиёр билдирди шофер.

— Йўқ, йўқ. Деҳқонларни ишдан қолдиришимиз ҳеч кераги йўқ, — деди Ленин. — Ўзимиз учириб қўришга ҳаракат қилмайми.

— Нима билан ўчирамиз бунинг? — деб қўларини ёйиб хайрон бўлди мерган. — Еки югуриб ўрмон қорволинигина бориб келсаммикин? Уйи шу яқинида. Унда ҳар хил асбоб-ускуналар бор бўлади.

Мерган ўрмон қорволинигина бориб келганга, Ленин билан шофер ённинг этиклари билан тепкилаб ўчира бошлашди. Тутун димоғни ачитиб, қўздан ёш чиқариб, нафас олишга йўқ қўймай борарди.

Нижоят мерган билан ўрмон қорволи етиб келди. Уларнинг қўлларидан бел ва болталар бор эди.

Ҳамма-ларни биргаликда ённинг ичидан ер атрофини қазиб бошлади. Владимир Ильич ўқиб бери билан чимлик ери келиб олиб, нам тўпоқ билан ялангиланг ёнаётган қўз сариқ алағга тилини ўчира бошлади. Унинг юзи-қўзлари, қўлларини қора қорум босди. Аммо Ленин буларнинг ҳаммасини сезмади...

Нижоят, ённинг ўчирилиб бўлгач, Владимир Ильич ўзининг қоп-қора қорум босган қўзларига қараб, ҳорғин ҳолда қафти билан пешонасини сидирди-да, чуқур тин олиб деди:

КЎЧМА ВИСТАВКА

Ўзбекистон халқлари тарихи музейида ташкил этилган кўчма виставка «Ленин партиясининг шонли йўли» деб номланган. Виставка экспонатларида II съезда қабул қилинган партия Программасининг 1905 йилда «Самарқанд» газетаси томонидан махсус брошюра қилиб нашр этилган нусхасини кўриши мумкин. РСДРПнинг Тошкент бўлиши томонидан яширин босилиши томонидан қийилган ларак ва прокламациялар, Ленинча «Пролетариат бу ерда таркатишчи» 1912 йилда бўлиб ўтган саёвлар кўзголини акс эттирувчи архив ҳужжатлари билан танишиш мумкин.

В. И. Лениннинг 1919 йилда маҳаллий матбуотда босилиб чиққан «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» хати диққатни ўзига тоғтади. Бу ерда Тошкент қуролли қўзғолнида қатнашган кеска болшевикларнинг портретлари, КПССнинг XXII съезида қатнашган Ўзбекистон делегацияси аъзоларининг фото суратлари қўйилган.

Бу кўчма виставка Ўзбекистон ССР Марказий Давлат архиви ҳодимларининг ёрдамида ташкил этилди. У пойтахтнинг кўнгина саёв корхоналарида ҳам намойиш қилинади.

Ю. ГЛАСС, музей илмий ходими.

ҲОДИСА ЖАСОРАТ

Фалокат, Аравлада ёнаётган бензин ёнидаги сизадаги ўтнинг кетиши мумкин. Одамлар шонли қолишди. Алағга уларни ёнига йўлатмайди.

3-Далварани» бовхона ўт ўчириш машинасининг шофери Холдор Холқов машинани юбатган бўлиб, қўриқлаётган тўтуғига қўшмади. У инқилиб турмай, тезликда машинага ўтирди. Икки соат олишувдан сўнг, фалокатнинг олдидан олинди. Ўт ўчирилди. Соҳақ раҳбарлари ўтнинг ўчиришда жасорат кўрсатган Х. Холқов ва пайвандловчи М. Тубасов ўртоқларини пуд билан муқотфодлади.

А. МАМАТОВ.

ШОНЛИ ЙИЛЛАР ОЙНАСИ

В. И. Лениннинг «Нима-дан бошламоқ керак» мақоласи, «Нима қилоқ керак?» асари ва бошқа тарихий ҳужжатларни уқриши мумкин.

Виставка партияиз босиб ўтган шонли йўлни акс эттирувчи 10 бўлимдан иборат. В. И. Лениннинг фаолиятига бағишланган бўлим айдиқисса, диққатга сазовордир. Унда доҳининг революция арфасидаги қайноқ фаолияти ва буюк хизматлари акс эттирилган. Шунингдек, «КПСС — коммунизм қуриш учун курашнинг ташкилотчиси», «Ўзбекистон Коммунистик партияси — КПССнинг

жанговар отряди бўлими ҳам ранг-баранг экспонатлар билан безатилади.

Виставкада Коммунист партиянинг XX, XXI, XXII съездлари материаллари, тарихий ҳужжатлар, расм ва диаграммалар, ўзбек халқининг мамлакатчида коммунизм қуриш ишига қўйган ҳиссасини акс эттирувчи материаллари кўриши мумкин.

М. НИЗБЕКОВА. Суратда: виставка зорлида.

А. Абалам фотоси.

В. И. Лениннинг 1919 йилда маҳаллий матбуотда босилиб чиққан «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» хати диққатни ўзига тоғтади. Бу ерда Тошкент қуролли қўзғолнида қатнашган кеска болшевикларнинг портретлари, КПССнинг XXII съезида қатнашган Ўзбекистон делегацияси аъзоларининг фото суратлари қўйилган.

Бу кўчма виставка Ўзбекистон ССР Марказий Давлат архиви ҳодимларининг ёрдамида ташкил этилди. У пойтахтнинг кўнгина саёв корхоналарида ҳам намойиш қилинади.

Ю. ГЛАСС, музей илмий ходими.

ҲОДИСА
ЖАСОРАТ

Фалокат, Аравлада ёнаётган бензин ёнидаги сизадаги ўтнинг кетиши мумкин. Одамлар шонли қолишди. Алағга уларни ёнига йўлатмайди.

3-Далварани» бовхона ўт ўчириш машинасининг шофери Холдор Холқов машинани юбатган бўлиб, қўриқлаётган тўтуғига қўшмади. У инқилиб турмай, тезликда машинага ўтирди. Икки соат олишувдан сўнг, фалокатнинг олдидан олинди. Ўт ўчирилди. Соҳақ раҳбарлари ўтнинг ўчиришда жасорат кўрсатган Х. Холқов ва пайвандловчи М. Тубасов ўртоқларини пуд билан муқотфодлади.

А. МАМАТОВ.

В. И. Лениннинг 1919 йилда маҳаллий матбуотда босилиб чиққан «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» хати диққатни ўзига тоғтади. Бу ерда Тошкент қуролли қўзғолнида қатнашган кеска болшевикларнинг портретлари, КПССнинг XXII съезида қатнашган Ўзбекистон делегацияси аъзоларининг фото суратлари қўйилган.

Бу кўчма виставка Ўзбекистон ССР Марказий Давлат архиви ҳодимларининг ёрдамида ташкил этилди. У пойтахтнинг кўнгина саёв корхоналарида ҳам намойиш қилинади.

Ю. ГЛАСС, музей илмий ходими.

ҲОДИСА
ЖАСОРАТ

Фалокат, Аравлада ёнаётган бензин ёнидаги сизадаги ўтнинг кетиши мумкин. Одамлар шонли қолишди. Алағга уларни ёнига йўлатмайди.

3-Далварани» бовхона ўт ўчириш машинасининг шофери Холдор Холқов машинани юбатган бўлиб, қўриқлаётган тўтуғига қўшмади. У инқилиб турмай, тезликда машинага ўтирди. Икки соат олишувдан сўнг, фалокатнинг олдидан олинди. Ўт ўчирилди. Соҳақ раҳбарлари ўтнинг ўчиришда жасорат кўрсатган Х. Холқов ва пайвандловчи М. Тубасов ўртоқларини пуд билан муқотфодлади.

А. МАМАТОВ.

В. И. Лениннинг 1919 йилда маҳаллий матбуотда босилиб чиққан «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» хати диққатни ўзига тоғтади. Бу ерда Тошкент қуролли қўзғолнида қатнашган кеска болшевикларнинг портретлари, КПССнинг XXII съезида қатнашган Ўзбекистон делегацияси аъзоларининг фото суратлари қўйилган.

Бу кўчма виставка Ўзбекистон ССР Марказий Давлат архиви ҳодимларининг ёрдамида ташкил этилди. У пойтахтнинг кўнгина саёв корхоналарида ҳам намойиш қилинади.

Ю. ГЛАСС, музей илмий ходими.

ҲОДИСА
ЖАСОРАТ

Фалокат, Аравлада ёнаётган бензин ёнидаги сизадаги ўтнинг кетиши мумкин. Одамлар шонли қолишди. Алағга уларни ёнига йўлатмайди.

3-Далварани» бовхона ўт ўчириш машинасининг шофери Холдор Холқов машинани юбатган бўлиб, қўриқлаётган тўтуғига қўшмади. У инқилиб турмай, тезликда машинага ўтирди. Икки соат олишувдан сўнг, фалокатнинг олдидан олинди. Ўт ўчирилди. Соҳақ раҳбарлари ўтнинг ўчиришда жасорат кўрсатган Х. Холқов ва пайвандловчи М. Тубасов ўртоқларини пуд билан муқотфодлади.

А. МАМАТОВ.

В. И. Лениннинг 1919 йилда маҳаллий матбуотда босилиб чиққан «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» хати диққатни ўзига тоғтади. Бу ерда Тошкент қуролли қўзғолнида қатнашган кеска болшевикларнинг портретлари, КПССнинг XXII съезида қатнашган Ўзбекистон делегацияси аъзоларининг фото суратлари қўйилган.

Бу кўчма виставка Ўзбекистон ССР Марказий Давлат архиви ҳодимларининг ёрдамида ташкил этилди. У пойтахтнинг кўнгина саёв корхоналарида ҳам намойиш қилинади.

Ю. ГЛАСС, музей илмий ходими.

ҲОДИСА
ЖАСОРАТ

Фалокат, Аравлада ёнаётган бензин ёнидаги сизадаги ўтнинг кетиши мумкин. Одамлар шонли қолишди. Алағга уларни ёнига йўлатмайди.

3-Далварани» бовхона ўт ўчириш машинасининг шофери Холдор Холқов машинани юбатган бўлиб, қўриқлаётган тўтуғига қўшмади. У инқилиб турмай, тезликда машинага ўтирди. Икки соат олишувдан сўнг, фалокатнинг олдидан олинди. Ўт ўчирилди. Соҳақ раҳбарлари ўтнинг ўчиришда жасорат кўрсатган Х. Холқов ва пайвандловчи М. Тубасов ўртоқларини пуд билан муқотфодлади.

А. МАМАТОВ.

В. И. Лениннинг 1919 йилда маҳаллий матбуотда босилиб чиққан «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» хати диққатни ўзига тоғтади. Бу ерда Тошкент қуролли қўзғолнида қатнашган кеска болшевикларнинг портретлари, КПССнинг XXII съезида қатнашган Ўзбекистон делегацияси аъзоларининг фото суратлари қўйилган.

Бу кўчма виставка Ўзбекистон ССР Марказий Давлат архиви ҳодимларининг ёрдамида ташкил этилди. У пойтахтнинг кўнгина саёв корхоналарида ҳам намойиш қилинади.

Ю. ГЛАСС, музей илмий ходими.

ҲОДИСА
ЖАСОРАТ

Фалокат, Аравлада ёнаётган бензин ёнидаги сизадаги ўтнинг кетиши мумкин. Одамлар шонли қолишди. Алағга уларни ёнига йўлатмайди.

Реклама ВА Экспонатлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

30 июлда
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18:00 — Будь готов! Телевизион журнали, 18:40 — Телевизион янгиликлар, 19:00 РСДРП II съезидининг 60 йиллигига бағишланган адабий эшиттириш, 19:40 — Советская Средняя Азия телевизион журнали, 20:10 — Эртаси кунни программаси.

Ўзбек тилида: 20:15 — Телевизион янгиликлар, 20:35 — Дуслани ҳар нарсадан азиз, 20:55 — Йуллар чорлаган (телевизион фильм), 21:45 — Концерт (Ўзбекистон артистлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
Ўзбек тилида: 19:00 — Ўз ақли билан номин б